

BRUNO BJELINSKI

1909 - 1992

1994

BRUNO BJELINSKI

1909 - 1992

1994

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA - SVEZAK 72

HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA - SVEZAK 72

CODEN SPAKEX

ISSN 1330-0865

Uredio
Akademik IVAN SUPIČIĆ

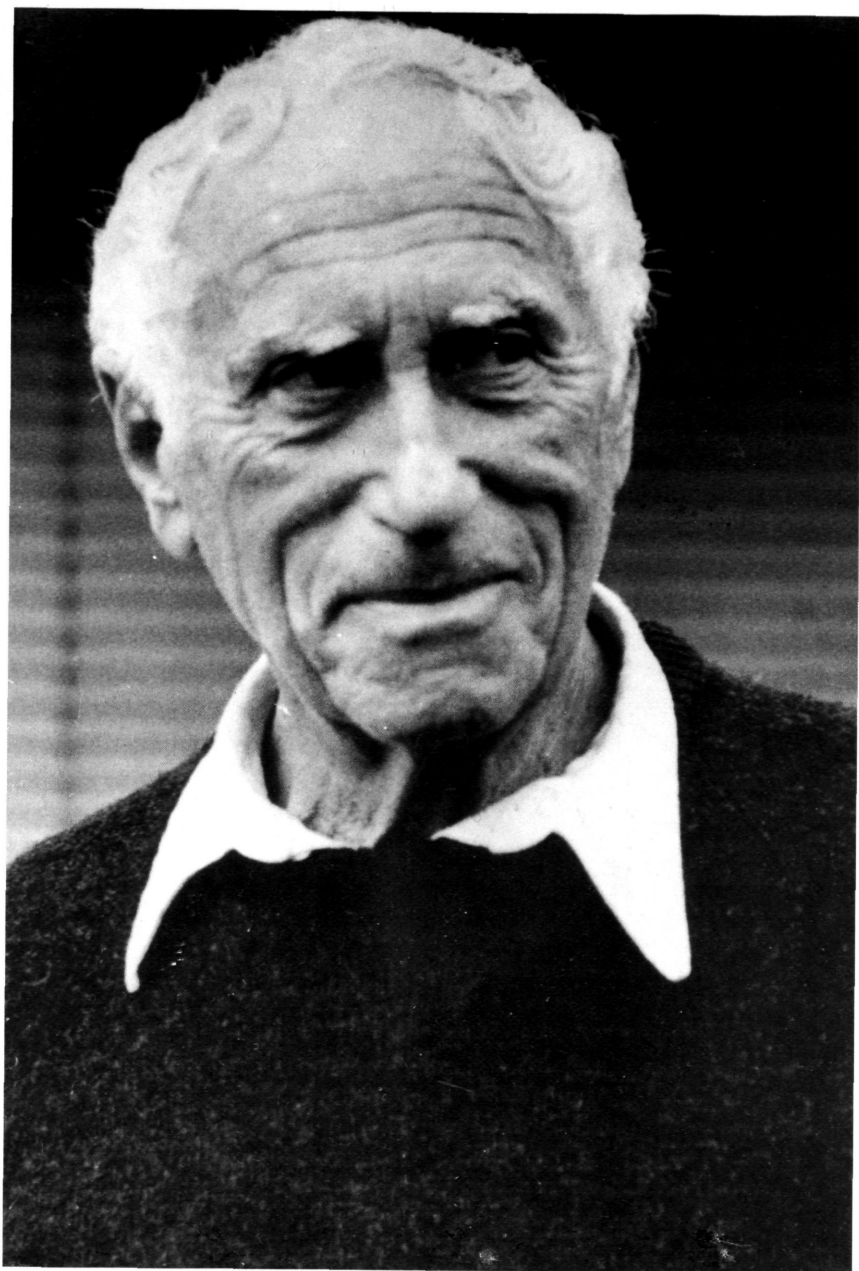
RAZRED ZA GLAZBENU UMJETNOST I MUZIKOLOGIJU

BRUNO BJELINSKI

1909 - 1992

ZAGREB, 1994

Portrait of an elderly man, likely a historical figure, wearing a dark sweater over a white collared shirt.

KOMEMORATIVNI SASTANAK

Komemorativni sastanak u povodu smrti akademika Bruna Bjelinskog održan je 19. siječnja 1993. u palači Akademije. Uvodnu riječ održao je Ivan Supičić, a o životu i radu preminulog akademika govorila je Koraljka Kos.

Vokalni ciklus B. Bjelinskog »*Dialog*« izvele su Rahilka Burzevska i Ljerka Pleslić-Bjelinski.

BRUNO BJELINSKI

In Memoriam

(Trst, 1. XI. 1909 - Silba, 3. IX. 1992)

Život Bruna Bjelinskoga protekao je u znaku intenzivnog prepletanja osobnog i stvaralačkog, nalik jednoj jedinoj velikoj simfoniji koja sve do posljednjih taktova ne gubi ništa od snage i uvjerljivosti svoga izraza. Rođen u Trstu, 1. studenoga 1909. i izgubivši majku u dobi od godine dana, proživio je djetinjstvo i ranu mladost u Zagrebu kod bake, koja je rano uočila njegovu glazbenu nadarenost i pobrinula se da dječak dobije solidnu glazbenu i svestranu humanističku izobrazbu. Učio je najprije glasovir kod Alfonsa Gutschyja, koji je na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji diplomirao 1926. u klasi profesora Svetislava Stančića. Rano je pokušavao zabilježiti i vlastite glazbene ideje. U svojim se uspomenama ("Intima", 1984) skladatelj sjeća kako je u desetoj godini, janoseći se antičkom mitologijom, zamislio i počeo skladati operu *Eneja*. Svoje je dječake skladbe izvodio najprije svom učitelju glasovira, a kasnije i nastavnicima Muzičke akademije Evgeniju Vaulinu i Margiti Matz. I u obitelji svog školskog prijatelja Marijana Urlija u Samoboru našao je vjerno slušateljstvo, ali je, još nesiguran u sebe, vlastite skladbe predstavljao kao djela Ravela, Skrjabinina ili Hindemitha!

Uz studij prava koji je završio s doktoratom, Bjelinski je na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji studirao i kompoziciju. Kad je njegov prvi nastavnik, Blagoje Bersa, umro (1934), Bjelinski je bio na četvrtoj godini studija. Nastavio je kratkotrajno kod Frana Lhotke, a završio je studij u klasi Franje Dugana starijega. Njegov je diplomski rad bila violinska sonata; diplomirao je 24. lipnja 1936, iste godine kao i Stjepan Šulek.

Nakon diplome na Muzičkoj akademiji Bjelinski ne nalazi posla u glazbenoj struci, pa se zapošljava kao sudski i odvjetnički pripravnik. Početkom Drugog svjetskog rata bio je interniran, a nakon kapitulacije Italije u jesen 1943. priključio se partizanskoj vojsci na otoku Korčuli. Rat provodi naizmjenice na Visu i u talijanskom gradu Bariju, a od početka 1945. predaje kratkotrajno na muzičkoj školi u Splitu. No Bjelinski i za ratnih godina sklada, djelomice - prema zahtjevima trenutka - prigodnu, a djelomice i autonomnu, vlastitu glazbu u kojoj traži katarzu u danima ratnih strahota, a ostvaruje i prve iskaze vlastitog glazbenog stila.

Vrativši se 1945. u Zagreb, Bjelinski postaje profesorom na Muzičkoj akademiji, gdje ostaje sve do odlaska u mirovinu 1977. Preko trideset godina posvećuje se na toj vrhunskoj glazbenoj ustanovi odgoju mladih generacija glazbenika. U tom je kontekstu dragocjena njegova nastava u kolegijima kontrapunkta i (od 1960. dalje) polifone skladbe. Kao predavač bio je živ, atraktivan, umio je ponijeti i zainteresirati slušaoce nekonvencionalnim pristupom, ali uvijek na visokoj profesionalnoj razini. Njegovi su satovi poprimali oblike

suradnje profesora i studenta, i nastavljali se i izvan okvira akademijinih prostora. Kroz sve te godine intenzivni su i njegovi kontakti s kolegama i izvodiocima njegovih djela. Ta se suradnja nastavila i nakon skladateljeva odlaska u mirovinu i trajala je sve do njegove smrti.

Izuzetno plodan skladatelj, Bjelinski je ostavio vrijedna djela na svim područjima glazbenog stvaralaštva.

Na području orkestralne glazbe podjednako je važan skladatelj doprinos simfonijskoj i koncertantnoj glazbi.

Simfonije i simfonijete

Bruno Bjelinski skladao je imponantan broj simfonija: petnaest, dovoljno za jedan cjelovit skladateljski opus. Sučeljavajući se sa simfonijskom formom tijekom čitavog stvaralačkog vijeka (prva je nastala 1954, posljednja 1988) skladatelj je za većinu od njih podnaslovom ili "posvetom" konkretizirao ideju vodilju, a programnim naslovima stavaka, ponekad i stihovima u funkciji motta (kao npr. u devetoj) rado odavao i inspirativnu iskrpu svoje glazbe. Tako druga simfonija nosi podnaslov *In memoriam poetae*, treća je *Muzika za prijatelje*, četvrta je *Symphonia iubilans*, peta je posvećena Taliji, osma nosi podnaslov *Četiri radosti života* (Ljubav - Muzika - Igra - Priroda), deveta je *Simfonija otoka* (posvećena otoku Silbi gdje je skladatelj godinama ljetovao), deseta je *Europa*.

Klasična je simfonijska forma očito najbolje odgovarala njegovom skladateljskom temperamentu. Na naslovnoj stranici dvanaeste simfonije čitamo:

"Kada sam u ljetu 1985. dovršio XI. Simfoniju, mislio sam: 'Sad je dosta! Čini mi se da se ponavljam...' No prvih dana proljeća 1986. slušao sam opet (nakon dugog vremena) divnu V. Simfoniju Franza Schuberta, a nekako istovremeno zacvrkutale su ptičice na Svačićevu trgu i tada sam zašiljio olovku i uzeo notni papir i tako je nastala bez razmišljanja ova XII. Simfonija."

U neke od svojih simfonija Bjelinski je, poput Mahlera, ugradio vokalnost. Tako šesta simfonija (*Symphonia vocalis*), skladana 1974. za ženski zbor, klavir, orgulje i udaraljke (na vlastite tekstove i na stihove iz dalmatinske renesansne književnosti) izlazi iz okvira simfonije i približava se kantati. U četrnaestu je simfoniju Bjelinski u drugi stavak ugradio dionicu vokalnog solista (basa) u dijalogu s recitatorom koji riječima "proroka Jeremije" progovara o skladateljevu opraštanju sa životom i pripremi za put "k dragim sjenama".

I u posljednjoj, petnaestoj simfoniji Bjelinski posize za ljudskim glasom. U zadnjem stavku koji nosi naslov *Requiem* četvero mladih solista (mladih prema izričitoj želji autora) pjevaju tužaljku za ljubavljku i životom; potresan je završetak stavka - iz polifonog spleta linija na vokal *a* postupno se kristalizira završni jednostavni akordički "amen".

Vokalnost je prisutna i u drugoj, petoj i sedmoj simfoniji.

Od šest simfonijeta koje je Bjelinski skladao tri se približavaju solističkom koncertu, jer se u njima koncertantno izdvajaju solisti: glasovir, alttrombon, saksofon. Posebnu su popularnost stekle *Mediterranska sinfonieta* i *Sinfonieta brasiliera* u koju je uključen dječji ili ženski zbor. Sklonošću konciznom obliku sinfoniette Bjelinski se pridružuje jednom karakterističnom trendu u glazbi dvadesetog stoljeća.

Koncertantna glazba

Dragocjen je doprinos Bruna Bjelinskoga koncertantnoj glazbi. Skladao je solističke koncerte gotovo za sve orkestralne instrumente i nekoliko glasovirskih koncerata. Poput Hindemitha koji je svojim solističkim sonatama za pojedine instrumente popunio osjetnu prazninu u komornoglazbenoj literaturi, Bjelinski na koncertantnome području piše glazbu maštovitu i istovremeno primjerenu tehničkim i izraznim mogućnostima pojedinih orkestralnih instrumenata. Spomenimo njegove koncerte za flautu, obou, klarinet, fagot, rog, zatim dva koncerta za violončelo, koncert za violu, violinski koncert te nekoliko koncertantnih djela s raznovrsnim i originalnim solističkim kombinacijama (*Serenada* za trombu, klavir i gudače, *Musica tonalis* za fagot, obou i gudače, *Concertino* za klavir, gudače i udaraljke). Uz dva glasovirska koncerta Bjelinski je u *Sinfonietti concertante* za glasovir i orkestar ostvario međufornu između simfonije i koncerta. Uopće je karakteristična njegova težnja da novim i neuobičajenim sastavima ostvari svakom djelu vlastitu zvučnu paletu premošćujući ujedno granice među glazbenim žanrovima. A naslovi kao "concertino", "petit concert" i slično upućuju i ovdje na skladateljevu težnju sažetosti glazbenoga izraza.

Kao da mu je pred očima lebdio model baroknog koncerta Bjelinski u tim djelima doseže ideal plemenitog solističkog natjecanja, koncertiranja u najboljem smislu riječi. Možda se tom idealu, konkretiziranom u obliku *concerta grossa*, najviše približio istoimenom skladbom koju je posvetio švicarskom ansamblu "Ministrings".

Komorna djela

I na području komornoglazbenoga stvaralaštva Bjelinski je ostavio brojne i zanimljive radove. Uz četiri violinske sonate, sonatu za violončelo i tri gudačka kvarteta, komornoglazbeni opus Brune Bjelinskoga broji i niz sonata i sonatina za pojedine puhačke instrumente i glasovir, kao i nekoliko trija za razne sastave (*Gumpis* trio za obou, fagot i klarinet; *Tri mušketira* za tri roga; dva glasovirska tria). Zatim su tu i kvarteti (*Priče* za kvartet saksofona; *Scherzi di notte* za kvartet drvenih puhača) i niz skladbi za veće komorne sastave. Njihova raznovrsnost na svoj način svjedoči o povezanosti autora sa živom glazbenom praksom. Jer djela mu se rado izvode, pa ih skladatelj zato često i prerađuje i tako prilagođava konkretnim potrebama i mogućnostima. To ujedno objašnjava i činjenicu da tolika djela Bjelinskoga postoje u dvije, pa i u više verzija. Izdvojimo samo jedan primjer: *Poesies* za dva roga, dva fagota, dva klarineta (*5 Briefe Mozarts*) iz 1979.

skladatelj je kasnije preradio u djelo istog naslova za klarinet i gudače, a postoji i verzija za klarinet i glasovir (1987). Bjelinski piše znalački za instrumente, ali mu boja nije primarna, ishodišta njegove glazbene misli su tema, motiv, ideja, koje podvrgava mnogostrukoj, složenoj i duhovitoj razradbi.

Skladbe za glasovir

Brojne je skladbe Bjelinski posvetio glasoviru, instrumentu na kojem je stjecao prva glazbena i skladateljska iskustva. Ne samo u solističkoj glasovirskoj glazbi, već i u komornoj i koncertantnoj, pa i u solo pjesmama, glasovir je najčešće stožerni instrument oko kojeg se okuplja i sažimlje svekoliko glazbeno događanje.

Tri glasovirske sonate, četiri suite (među njima i popularne *Proletne igre*), *Sedam bagatela*, Partita, Preludij, Rondo, Toccata i niz programnih minijatura samo su dio glasovirskog opusa Brune Bjelinskoga. Brojne je glasovirske skladbe posvetio i djeci, pa se zajedno s Ladislavom Šabanom može govoriti o tome da je ovaj plodni skladatelj upravo svojim glasovirskim opusom ostvario svojevrstni *Gradus ad Parnassum*.¹ Razni su stupnjevi tehničke zahtjevnosti koje pred izvodioca postavljaju pojedina glasovirska djela, no zajednička je njihova uvijek živa, zanimljiva glazbena supstanca, bez obzira obraća li se skladatelj dječjoj psihi ili piše za solista virtuozu. No virtuoze (koji pretpostavlja i briljantnu tehniku izvodioca) kod njega je uvijek u funkciji glazbene ideje, često motoričkog, iskričavog pokreta, za Bjelinskog tipičnog motivskog dinamizma, neoklasicističke tokatnosti ili fine arabeske linija. Bjelinski majstorski upotrebljava sve zvukovne i izrazne mogućnosti glasovira, ostvarujući rafinirane odnose zvukovnih registara, efektne erupcije akorda ili složenu komplementarnu ritmiku u dionicama desne i lijeve ruke. S urođenim osjećajem za gradaciju i vrhunac on znalački gradi makroformu djela. Uz Scarlattijevsku prozračnost i Ravelovsku jasnoću melodijskog crteža njegov glasovirski izraz ostvaruje se u širokim rasponima ugođajnosti - od istančanog lirizma do snažnih erupcija dramatike ili neobuzdanih vatrometa grotesknosti (*Marcia* iz III. suite). Spomenuta obilježja nisu, naravno, svojstvena samo glasovirskom izrazu, već cjelokupnom glazbenom opusu Bruna Bjelinskoga.

Odličnog tumača svoje glasovirske glazbe Bjelinski je našao u ličnosti svoje supruge Ljerke Pleslić-Bjelinski koja je niz godina izvodila ne samo njegovu solističku glasovirsku glazbu, nego i glasovirske dionice u njegovim koncertantnim, komornim i vokalnim skladbama.

Vokalna glazba

Trajne doprinose hrvatskoj vokalnoj lirici Bjelinski je ostvario u nekoliko vokalnih ciklusa i u nizu pojedinačnih popjevaka. Nakon ranih vokalnih minijatura (*Tri Domjanićeve pjesme*, 1934), Bjelinski ubrzo nalazi put do vokalnog ciklusa

¹ Prema komentaru Ladislava Šabana na omotnici gramofonske ploče "Jugoton" LSY 66120

koji je trajno ostao njegovom omiljenom formom. Od prvih ciklusa kao što su *Pjesme za Bezimenu* (Gustav Krklec), *Bez povratka* (Li-Tai-Po) i *Gitanjali* (Rabindranath Tagore) do kasnih *Davidovih psalama* za dva soprana i glasovirski trio, mračnog ciklusa *Dialog* na riječi Antuna Branka Šimića ili ciklusa *Memories* na vlastite tekstove, Bjelinski traži korelat pjesničkoj riječi u podatljivoj melodici, tekstu primjerenoj deklamaciji i diferenciranoj glasovirskoj dionici koja vokalnoj često komplementarno suprotstavlja vlastitu glazbenu građu. Kombinirajući u nekima od kasnih ciklusa solističku vokalnu dionicu s malim instrumentalnim sastavom ili orkestrirajući neke od svojih ciklusa Bjelinski iskoračuje iz okvira tradicionalnog *Lieda*, težeći premošćivanju glazbenih rodova kao što je to radio na području komorne i koncertantne orkestralne glazbe.

Njegova osobena melodijska linija (dopadljiva u najboljem smislu riječi, shvatljiva, a opet tako tipično "bjelinskijevska" u svojoj nepredvidljivosti, iznenađujući uvijek nanovo neočekivanim i duhovitim obratima) često se u vokalnome mediju rasevjetava u bogate melizme, u neku vrstu pijeve *per se*. No i apsolutno glazbeno oplodilo je njegovu vokalnu melodiku, jer mjestimično tipično instrumentalne ideje pokreću vokalne stavke ili čitave popijevke. Međutim, ne treba zaboraviti: vokalnost Bruna Bjelinskoga uvijek je građena po mjeri čovjeka.

U svezi s vokalnim stvaralaštvom Bjelinskoga valja spomenuti i jednu posebnost, gotovo kuriozitet. Među tekstove velikih i poznatih pjesnika on često ugrađuje i vlastite, ili sam parafrazira tuđe predloške, da bi se zaštitio, kao što je isticao, od kritičarske zlobe i podsmijeha. No u tim postupcima krije se i jedna za čovjeka Bjelinskoga karakteristična crta: draž igre, mimikrije, gotovo djetinja radost zbog uspjele šale. Kao da se unaprijed radovao mucu muzikologa pri identifikaciji nekih pjesničkih predložaka....

Glazbenoscenska djela

Originalan je doprinos Bjelinskoga glazbenome kazalištu. Posebnim šarmom zrače njegovi radovi za mlade, pa i odrasle koji se znaju radovati poput djece. Operna priča *Pčelica Maja*, baleti *Pinocchio*, *Petar Pan* i *Mučak u čizmama* samo su neka od djela kojima je skladatelj obogatio dječje kazalište. (Ne treba zaboraviti: upravo tim dječjim opernim pričama i baletima ostvario je Bjelinski svoje prve prodore na međunarodnu glazbenu scenu.) U glazbi tih radova uspio je ostvariti davni san svih skladatelja glazbe za djecu: ona je jednostavna i opće shvatljiva, a ipak nije izgubila svoj identitet i obilježja osobnoga stila.

Manje je uspješan Bjelinski bio u svojim operama za odrasle, sputan vjerojatno naivnošću i nedorečenošću vlastitih liberta. Ali o tome će se moći preciznije govoriti tek nakon temeljitog studija i analize tih djela.

Neka njegova instrumentalna djela vidjeli smo i u plesnoj postavi. Dinamizam i pokretnost instrumentalnih stavaka nadahnuli su koreografe, koji su prepoznali plesnost njegove glazbe i uspješno je vizualizirali pokretom (*Kameval iluzija*, *Dubrovačke skice*).

*

U rasponu od gotovo šezdeset stvaralačkih godina Bjelinski je u načelu ostao vjeran svom osnovnom skladateljskom credu koji daje pečat već njegovim prvim studentskim radovima: to je privrženost neoklasicističkoj tradiciji i tonalitetu, uz izrazitu sklonost polifonoj tehnici. Njegov je umjetnički razvoj u suštini obilježen produbljanjem tih osnovnih skladateljskih koordinata, a ne eksperimentima ili prijanjanjima uz raznovrsne suvremene tendencije ili struje. Ubrzo je napustio uzore kojima se divio na početku stvaralačkog puta (Honegger, Ravel, Roussel, Poulenc, Milhaud)² i izgradio individualan glazbeni govor, spontano osluškujući vlastite porive i sklonosti, slijedeći "modele" koje je osjećao sebi primjerenima i trudeći se trajno oko produbljanja i diferenciranja raspona svog glazbenog izraza. Za njega je glazba u prvome redu ekspresija pa ga možemo smatrati dalekim nasljednikom romantičara. No odustajanjem od sentimentalizma i patosa on se stilski pridružuje europskom neoklasicizmu. Izvorna melodika, kompleksna ritmika, apartna harmonija i jasnoća forme obilježja su njegovih djela u kojima su tradicionalne tehnike i sredstva izraza upotrijebljeni i kombinirani na osoben, prepoznatljiv način.

Područja njegova skladateljstva međusobno se oploduju: polagani stavci instrumentalnih radova često širokom melodikom vokalne pijevnosti, vokalni ponekad tipično instrumentalnim dinamizmom motiva. Odličan poznavalac izraznih mogućnosti instrumenata ostvaruje u svojim instrumentalnim radovima bogatu, ponekad i pitoresknu zvučnost oštih, jasnih obrisa i južnjačke sjetilnosti.

Poticaji za stvaranje dolaze mu iz života koji je naizmjerno volio; iz osobnih doživljaja, ponekad i iz naizgled beznačajnih, šaljivih situacija, ili iz susreta s prirodom u kojoj je poput Anteja obnavljao životnu energiju doslovce do posljednjeg dana. Te izvanjske impulse za nastanak pojedinih djela on ne skriva, već ih rado odaje "mottom" ili programnim naslovom. Zato su njegove skladbe bremenite biografskim konotacijama.

O njegovoj prisnoj vezi s izvodilačkom praksom već je bilo riječi. Ona je vidljiva ne samo kroz razne verzije pojedinih skladbi, već i iz činjenice da Bjelinske nije bilo "ispod časti" povremeno pisati i za potrebe tamburaških ili harmonikaških orkestara - glazbu punu samo njemu svojstvenoga šarma. U velikom broju prigodnih skladbi najviše je onih za djecu. Tako je taj čovjek velika srca nalazio prave tonove za najraznovrsnije auditorije, do onih koji se raduju njegovom promenadnom koncertu na otvorenom prostoru! Oni koji su imali sreću поближе ga upoznati sjećaju se njegove vedre, dinamične ličnosti koja je sve do posljednjega časa njegovog fizičkog života zračila toplinom, ali i obiješću Marc Twainovih dječaka. Skloni smo i nehotice te dojmove prenositi na doživljaj njegove glazbe. No ona je, uza svu svoju životnost, dinamizam i motoriku, humor i plesnu razigranost, pokrenutost i ludičnost, ipak često okrenuta i drugim sferama izraza - suptilnom lirizmu, sjeti, meditaciji, pa i tragičnim akcentima. Znanstvena će analiza i interpretacija njegova stvaralaštva (jedan od brojnih aktualnih zadataka hrvatske muzikologije) zacijelo jasno pokazati jednostranost etiketiranja

² U skladateljevom dnevniku ("Intima", 1984) opisan je posjet Milhaudu u Parizu 1970. g.

Bjelinskijeve glazbe kao emanacije "životne vedrine", slično kao što se je to desilo s "olimpijskom vedrinom" glazbe Wolfganga Amadeusa Mozarta.

U hrvatskoj glazbi dvadesetoga stoljeća Bjelinskome, uz Šuleka, Cipru i Papandopula, pripada istaknuto mjesto. Visokom razinom profesionalnosti i maštovitim obogaćenjem tradicije on je ostvario težnje našeg, u 19. stoljeću neživljenog instrumentalnog stvaralaštva, posebice simfonizma i koncertantne glazbe i ostavio nam raskošan glazbeni opus koji se svojim najvećim dijelom svakodnevno potvrđuje u hrvatskoj i inozemnoj glazbenoj praksi.

Za taj dar dugujemo mu trajnu zahvalnost.

POPIS DJELA BRUNA BJELINSKOGA¹

ORKESTRALNA

1. Simfonije i simfonijete

Simfonije

Petnaest simfonija: I, *Simfonija ljeta*, 1954; II, *In memoriam poetae*, 1960 (u III. st. dječji zbor, riječi R. Tagore); III, *Muzika za prijatelje*, 1964; IV, *Symphonia iubilans*, 1965; V, *Za Taliju*, 1969 (muški, ženski i dječji zbor u pojedinim stavicama); VI, *Symphonia vocalis* za ženski zbor, klavir, orgulje i udaraljke, 1974 (vlastiti tekst i stihovi iz dalmatinske renesanse); VII, 1980 (mezzosopran solo u II. i III. st.); VIII, *Četiri radosti života*, 1982; IX, *Simfonija otoka*, 1983; X, *Europa*, 1984; XI, 1985; XII, 1986; XIII, 1986; XIV, 1987; (u II. st. vokalni solist, bas i recitator); XV, 1988 (u III. st. četiri vokalna solista).

Simfonijete

Šest simfonijeta: *Mediteranska sinfonieta*, 1958; *Sinfonieta brasiliera* za dječji ili ženski zbor i simfonijski orkestar, 1962 (tekst latinski i brazilski narodni); *Sinfonieta concertante* za klavir i orkestar, 1967 (=3. klav. koncert); *Festivalska sinfonieta* za harmonikaški orkestar, bas, timpane i vojnički bubnjić, 1980; *Sinfonieta* za alttrombon i gudače (ili klavir), 1982; *Sinfonieta* za saksofon, gudače i udaraljke, 1985.

2. Koncertantna

Dvadesetidva koncerta za razne sastave: Komorni koncert za klavir i orkestar, 1948, prer. 1979; Concertino za klavir, gudače i udaraljke, 1956; *Petit concert* za klavir i komorni orkestar, 1973 (= *Koncert za malenog dječčaka*); Koncert za violinu i orkestar, 1952; Concertino za violinu i orkestar, 1957; *Concertino di primavera*, za violinu, gudače i cembalo, 1978; Koncert za violu i komorni orkestar, 1956; Koncert za violoncello i orkestar br. 1, 1945 (prerađen 1968); Koncert za violoncello, gudače i udaraljke, br. 2, 1953; Koncert za flautu i gudače, 1955; *Flauto concertante* za flautu i orkestar, 1989; Koncert za obou i gudače, 1954; Koncert za obou i gudače (*Oboa iubilans*), 1988; Koncert za klarinet i gudački orkestar, 1952; *Poesies* za klarinet i gudače, 1987 (vidi i komornu glazbu); Koncert za fagot i orkestar, 1950; *Serenada* za trombu, klavir, gudače i udaraljke, 1957; *Concertino* za rog, gudače, celestu i udaraljke, 1967; *Musica tonalis* za obou, fagot i gudače, 1968; *Concertino* za gitaru, gudače, čembalo i udaraljke, 1977; *Concerto grosso* za soliste i gudački orkestar, 1990 (2. verzija: s kvartetom saksofona); *Musica per tromba* za trublju i komorni orkestar (1. verzija za trublju i klavir, vidi komornu glazbu).

¹ Ovaj preliminarni popis djela B. Bjelinskoga temelji se na dosad objavljenim podacima i na djelomičnom uvidu u skladateljevu ostavštinu. Definitivni popis bogatog skladateljevog opusa bit će moguć tek kad ostavština bude sređena. Pri redigiranju popisa pomogla mi je mr. Snježana Miklaušić-Ceran, na čemu joj ovom prilikom najsrdačnije zahvaljujem.

3. Ostalo

Scherzo, 1934-35; *Hrvatski tanec* za veliki orkestar (označeno kao op. 1); *Suita iz Korkyre*, 1944 (postoji u preradbi za gitaru i u preradbi za klavir); *Divertimento* za komorni orkestar, 1948; *Prelude* za veliki orkestar 1951; *Svečana ouvertura*, 1963; *Pet invencija* za komorni orkestar, 1965 (= Trio za obou, violoncello i klavir, vidi komornu glazbu); *Zimske svečanosti* za tamburaški orkestar, elektroničke orgulje, def, metalofon, tam-tam i bubanj, 1975; *Plaisanteries* za komorni (gudački) orkestar, 1948-1971 (=Šest invencija za violinu/violoncello i klavir, 1947, vidi komornu glazbu); Muzika za film "Plavi 9"; *Bon voyage*, za gudače, 1979; *Igra na zlatnim stijenama*, za harmonikaški orkestar, 1987; *Dnevnik iz Italije*, suita za komorni orkestar, 1991; *Die Musik ist unser Trost (Elegija)*, za gudački orkestar 1991; *Gaudeamus* za harmonikaški orkestar, elektroničume, bas, vojnički bubanj i timpane; *Promenadni koncert* za limene puhače; *Povratak Tauern-Ekspresom* za tamburaški orkestar.

KOMORNA

1. Sonate (i slično) za instrument uz pratnju klavira

Četiri sonate za violinu i klavir: I, 1933, rev. 1976; II, 1935; III, 1960; IV, *Sonata za rastanak*, 1989. *Poema o pupoljcima* za violinu i klavir, 1978. Sonatina za violinu i klavir *Encore un printemps...*, 1991. Sonata za violoncello i klavir, 1950. *Šest invencija* za violinu ili violoncello i klavir, 1947 (=Plaisanteries, za gudački orkestar, 1948-71, vidi orkestralna djela). *Aprilska sonatina* za flautu i klavir, 1976. Sonata za flautu i klavir (*Dona Cupidis*), 1991. Sonatina za obou i klavir (*Laudate Joannem*), 1980. Sonata za klarinet i klavir, 1966. *Dvije invencije* za fagot i klavir, 1950. *Preludij, arija i rondo* za fagot i klavir, 1981. *Sonatina* za rog i klavir, 1973. *Musica per tromba* za trublju i klavir, 1975 (2. verzija: za trublju i komorni orkestar, vidi koncertantnu glazbu). *Tri biblijske legende* za trombon i klavir, 1983.

2. Tria

a) klavirska: I. klavirski trio, 1953; II. klavirski trio (*Trio de collines*), 1989. b) razni sastavi: Trio za obou (flautu), violoncello i klavir (1960), ili za violinu, violoncello i klavir, ili za obou, fagot i klavir (postoji i verzija za komorni orkestar /1965/ pod naslovom *Pet invencija*). *Gumpis trio* za obou, fagot i klarinet, 1979. *Tri mušketira* za tri roga, 1984.

3. Kvarteti, kvinteti i seksteti

a) gudački kvarteti; I, *Lirski*, 1943; II, 1951; III, 1985. b) ostalo: *Priča* za kvartet saksofona, 1990 (obradio Dragan Sremec). *Scherzi di notte*, za kvartet drvenih puhača, 1969. *Spielmusik* za kvartet saksofona, 1992. *Varijacije na pučku temu* za puhački kvintet, 1975. *Poesies* za 2 roga, 2 fagota, 2 klarineta (5 *Briefe Mozarts*),

1979 (prerađeno u *Poesies* za klarinet i gudače /1987/; postoji i verzija za klarinet i klavir).

KLAVIRSKA

Sonata br. 1, 1938 (izgubljena); Sonata br. 2, 1944; Sonata br. 3, 1960; Tri suite (1. 1938, 2. 1938, 3. 1939); *Proljetne igre*, suite, 1957; *Na velikom brodu*, suite, 1961; *Proljetni rondo* za klavir (1936); Toccata u fis-molu, 1938; Preludij u C-duru, 1938; *Muzika za djecu*, 1945; *Sedam bagatela*, 1950; Partita, 1954; *Mala sonatina*, 1954; *Tri čudesna sna*, 1967; Interludij, 1969; *Iz dječje glave*, 1973; Koncert za dva klavira (*Koncert za Romea i Juliju*), 1981; *Cvijeće za Scarlattija*, 1983.

VOKALNA

1. Glas i klavir (ili mali instrumentalni sastav)

Tri Domjanićeve pjesme, 1934; *Ciciban*, ciklus na riječi Otona Župančića, 1947 (verzija za alt i gudački kvartet); *Dvije pjesme Gorana Kovačića*, 1952; *Tri dječje pjesme* na riječi Zmaja J. Jovanovića, 1953; *Bez povratka*, ciklus za alt i klavir, na riječi Li-Tai-Poa, 1953; *Pjesme za Bezimenu*, ciklus za glas i klavir, na riječi Gustava Krkleca, 1953; *Ġitanjali*, ciklus za alt i klavir na riječi Rabindranatha Tagorea (prijevod B. Bjelinski), 1957; *Šuma spava*, 6 malih pjesama za sopran i klavir na riječi Grigora Viteza, 1965; *Candomblé* za sopran, klavir, udaraljke ad lib. na vlastiti tekst 1952/72; *Figuli-faguli*, za glas i klavir, 1973; *Dialog* za mezzosopran i klavir na riječi A. B. Šimića, 1975; *Plavi čuperak* za sopran, bariton, flautu i klavir na riječi M. Antića, 1968; *Davidovi psalmi* za dva soprana i klavirski trio, na riječi psalama, 1988; *Memories* za sopran i klavir (ili sopran i klavirski trio) na vlastiti tekst, 1990; *Dvije vesele dječje pjesme* na vlastiti tekst; *Tri vesele dječje pjesme* na riječi S. Jakševca; *Tri omladinska šlagera* na vlastiti tekst.

2. Glas i orkestar

Pet partizanskih pjesama za bas i komorni orkestar (1944); Kantata *Svjetli grobovi* na riječi Zmaja Jovana Jovanovića, 1944; *Bez povratka*, ciklus za alt i komorni orkestar, na riječi Li-Tai-Poa, 1953; *Pjesme za Bezimenu*, ciklus za glas i orkestar, na riječi Gustava Krkleca, 1955; *Ġitanjali*, ciklus za glas i gudački orkestar na riječi Rabindrantha Tagorea (prijevod B. Bjelinski), 1962.

3. Solisti, zbor i orkestar

Zore i vihori, kantata za mezzosopran, mješoviti zbor i simfonijski orkestar na riječi Vesne Parun, 1961.

4. Zbor a cappella

Tri pjesme Matije Bora za mješoviti zbor; *Pjesme ribara s otoka* za mješoviti zbor; *Pjesma nad pjesmama* za zbor a cappella na biblijske tekstove, 1989; *Crna Gora* mješoviti zbor.

5. Zbor i klavir

Kapljice, pjesme za djecu, 1974; *Iz našeg dnevnika* za dječji zbor i klavir, na vlastiti tekst, 1975.

GLAZBENOSCENSKA

Pčelica Maja, operna priča prema W. Bonselsu, libreto Matija Koletić; 1952; Rijeka, 9. II. 1963. Radio praizvedba: Zagreb, 28. V. 1956.

Pinocchio, balet u 4 slike, prema C. Collodiju, scenarij B. Bjelinski i V. Fijan; Zagreb, 15. IV. 1959; Beč 13. III. 1975.

Petar Pan, balet u 2 čina; vlastiti scenarij prema J. M. Barryju; Zagreb, 26. XI. 1966.

Heruklo, komorna komična opera za bariton, sopran, recitatora i klavir u jednom činu, libreto B. Bjelinski; 1969; Osijek, 2. VI. 1971.

Močvara, opera u jednom činu, libreto B. Bjelinski; 1970; Osijek, 26. VI. 1972.

Zvona, opera za komorni orkestar, magnetofonsku vrpcu i soliste, libreto B. Bjelinski; 1972; Osijek, 7. XII. 1975.

Orfej XX. stoljeća, opera u 2 čina, libreto B. Bjelinski; 1978; Beograd 10. X. 1981.

Slavuj, opera u 3 čina s epilogom, libreto B. Bjelinski prema H. C. Andersenu; 1982; Sarajevo 15. XI. 1984.

Noćni sastanak, muzička priča, 1968.

Mačak u čizmama, balet u 7 slika; scenarij A. Mitterhuber prema braći Grimm; 1976; Zagreb, 17. XII. 1977; Beč, 8. III. 1978.

Ružno pače, lutkarska predstava prema H. C. Andersenu; 1981; Zagreb, 12. XI. 1982.

Knjiga o džungli, lutkarska predstava prema R. Kiplingu; 1989; Zagreb, siječanj 1990.

Karneval iluzija (Sinfonietta brasiliera), balet, koreografija M. Vikić; Zagreb, 5. XI. 1967.

Dubrovačke skice (Mediteranska sinfonietta), balet, koreografija N. Bidjin, S. Kastl; Zagreb, 13. XII. 1965.

Zaboravljiva princeza, muzička priča za mali komorni orkestar, sole i govornika, riječi B. Bjelinski, 1963.

SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA

BRUNO BJELINSKI
1909 - 1992

IZDAVAČ
HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

ZA IZDAVAČA
MILAN MOGUŠ

OPREMA
EDO KOVAČEVIĆ

TEHNIČKI UREDNIK
ANTUN JURIC

NAKLADA 400 PRIMJERAKA

TISAK
CONA
MANDALIČINA 21
ZAGREB

